

Ett år efter Skrovmålet

Carl Rönnow, Svenska Båtunionen och Curt Lindenbaum, SMBF

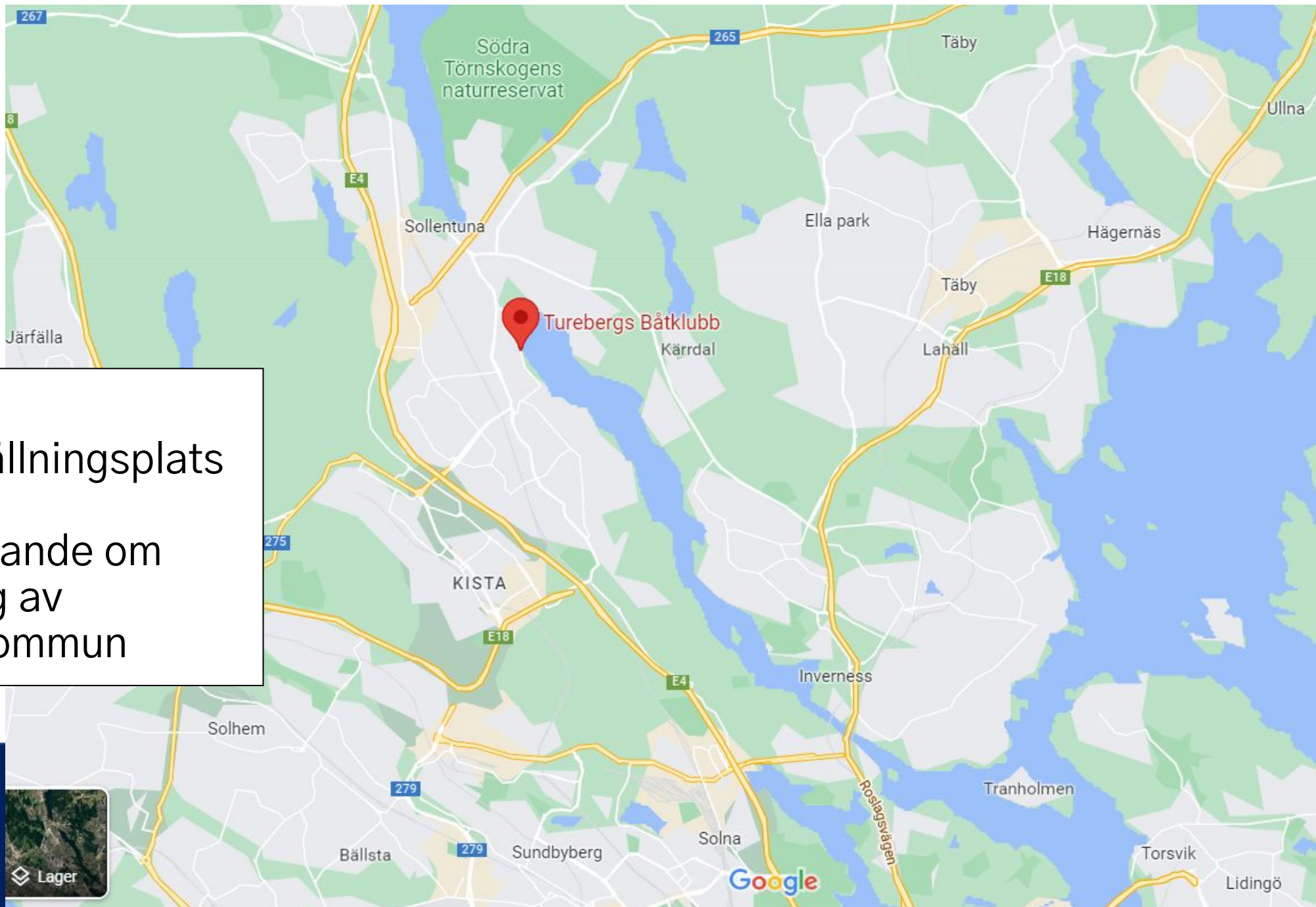
Svenska Båtunionen

Sollentunabeslutet

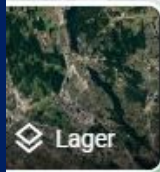
Curt Lindenbaum, SMBF

Svenska Båtunionen

- 5 båtklubbar
- Delad uppställningsplats
- Saltsjön
- Fick föreläggande om XRF-mätning av Sollentuna kommun

Beslutet har väckt en del frågor, bla

- Vem är verksamhetsutövare?
- Vad innebär rådighet?
- Vad är båtklubbsmedlems kontra båtklubbens ansvar?

Fördjupande artikel i Båtliv #6, utgivningsdatum 9 december

Svenska Båtunionen

Miljöbalken (1998:808)

Allmänna hänsynsreglerna (2 kap) urval:

1§ Omvänd bevisbörda/PPP

2§ Kunskapskravet

3§ Försiktighetsprincipen

7§ Skälighetsprincipen

8§ Ansvar för skadad miljö

7§ Skälighetsprincipen

Kraven i 2–5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

8§ Ansvar för skadad miljö

Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälps i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. I den mån det föreskrivs i denna balk kan i stället skyldighet att ersätta skadan eller olägenheten uppkomma.

Miljöbalken (1998:808) forts.

10 kap. Verksamheter som orsakar miljöskador

2§ Verksamhetsutövarens ansvar för avhjälpande

Den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till en föroreningsskada eller allvarlig miljöskada (verksamhetsutövaren) är ansvarig för det avhjälpande som skall ske enligt bestämmelserna i detta kapitel

26 kap. Tillsyn

19§ Kontroll och rapportering

Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön skall **fortlöpande planera och kontrollera** verksamheten **för att motverka eller förebygga** sådana verkningar.

Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd skall också genom **egna undersökningar** eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.

Den som bedriver sådan verksamhet **skall lämna förslag till kontrollprogram** eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det.

Ett år efter Skrovmålet

- Vad har hänt och vad är på gång?

Carl Rönnow, sakkunnig miljö och hållbarhet på Svenska Båtunionen

Svenska Båtunionen

I Transportstyrelsens rekommendation beskrivs **hur** en båt ska saneras.

Dessvärre saknas information om **när** en båt ska saneras, det är upp till varje kommun att ta beslut om.

Svenska Båtunionen

TILLSYNSVÄGLEDNING

Skrovsanering av båtbottnfärg

[Hitta på sidan](#)

Hitta på sidan

[Om vägledningen >](#)

[Principer för försiktighetsmått vid färgsanering >](#)

Vägledning om aktuella bestämmelser vid tillsyn av sanering av båtbottnfärg som innehåller biocider som TBT och andra farliga ämnen från skrovet på fritidsbåtar. Här ges exempel på hur dessa bestämmelser kan efterlevas så att människors hälsa och miljön skyddas.

Svenska Båtunionen

Åtgärdsfaktablad 17

ÅPH 17 (2015/Modifierad 2021) Naturvårdsverket, Transportstyrelsen. Kod: SE-M017

Åtgärd

Minskad spridning av farliga ämnen från

Åtgärd 17 i Havs- och vattenmyndighetens

Modifiering av åtgärden innebär:

- Fokus på utredning av orsak till fortlevande farliga ämnen och behovet av ytterligare rensning av sediment i anslutning till fritidsbåtar
- Till åtgärden läggs till att ta fram vägledning för att förhindra spridning av TBT, a

Åtgärdsfaktablad 40

ÅPH 40 (Modifierad 2021) Kemikalieinspektionen. Kod: SE-M040

Åtgärd

Minska användningen av biocid innehållande

Motivering

Enligt bedömningen av miljötillståndet 2011 så därför krävs ytterligare åtgärder³³⁰. Denna åmnen koppar och zink genom att minska

Användning av biocid innehållande båtbotte och zink, är idag ett av de vanligaste sätten för höjda halter giftigt för vattenlevande org; bedöms vara särskilt stor i känsliga områden också på att organismer i Östersjön är extra under s.k. osmotisk stress till följd av den låga därför användningen av biocid innehållande användningen av biocid innehållande båtbotte nationellt.

Åtgärdsfaktablad 41

ÅPH 41 (2021) Transportstyrelsen. Kod: SE-M041

Åtgärd

Aktiv utfasning av tvåtaktsmotorer med förgasare på fritidsbåtar.

Motivering

Enligt bedömningen av miljötillståndet 2018 så uppnås inte god miljöstatus för farliga ämnen och inte heller för antal och volym av utsläpp av olja och oljeliknande föroreningar³⁴⁹. Därför ser vi behov av ett förbud eller aktiv utfasning av tvåtaktsmotorer med förgasare, främst på grund utav att miljöstatus för farliga ämnen inte uppnås, vilket kommer att leda till en signifikant minskning av tillförseln av oförbränt bränsle (inkluderat PAH:er) till den marina miljön. Förbränningsmotorer av äldre modell, tvåtaktsmotorer och med förgasare, har en relativt dålig effektivitet. Enbart 70-80 % av bränslet förbränns i motorn, resterande mängd följer med avgaserna ut i vattenmiljön. Dessa motorer körs oftast på bensin, vilket innehåller en rad farliga ämnen, t.ex. kolväten och PAH:er. I bränsle till tvåtaktsmotorer tillsätter man även olja för att smörja motorn, vilket ökar mängden farliga ämnen i utsläppen. Den ofullständiga förbränningen av bränslet leder till att de farliga ämnena hamnar i miljön. Utombordsmotorer släpper även ut sina, oftast orenade, avgaser genom propellercentrum, för den ljuddämpande effekten. Detta leder till att utsläppen av de farliga ämnena sker direkt till den akvatiska miljön, med en effektiv omblandning och därmed en snabbare tillgänglighet av de farliga ämnena för marina organismer.

Vart lämnar det oss just nu?

Problembilden ligger kvar

Kommunerna började i fel ände – det vill säga genom att börja ställa krav på båtklubbar utan att det fanns tillfredsställande metoder för att uppnå kraven...

Svenska Båtunionen

Klartecken och frågetecken

Hur en båt ska saneras

När ska en båt saneras

Riktvärde/gränsvärde för
skrappröver

Definition av "tillfällig
vistelse"

Vilka krav kan
kommunen ställa?

Riktvärde/gränsvärde för
XRF

Översättningstabell
mellan XRF och
skrapprov

Hur hantera nya
medlemmar/båtar under
säsong

Vad gäller vid tvätt av
båt?

Siliconfärger/båtbottentvätt och
mikroplaster?

Kommer kopparfärger bli
förbjudna i Östersjön?

Kommer kommunen
ställa krav på
marksanering?

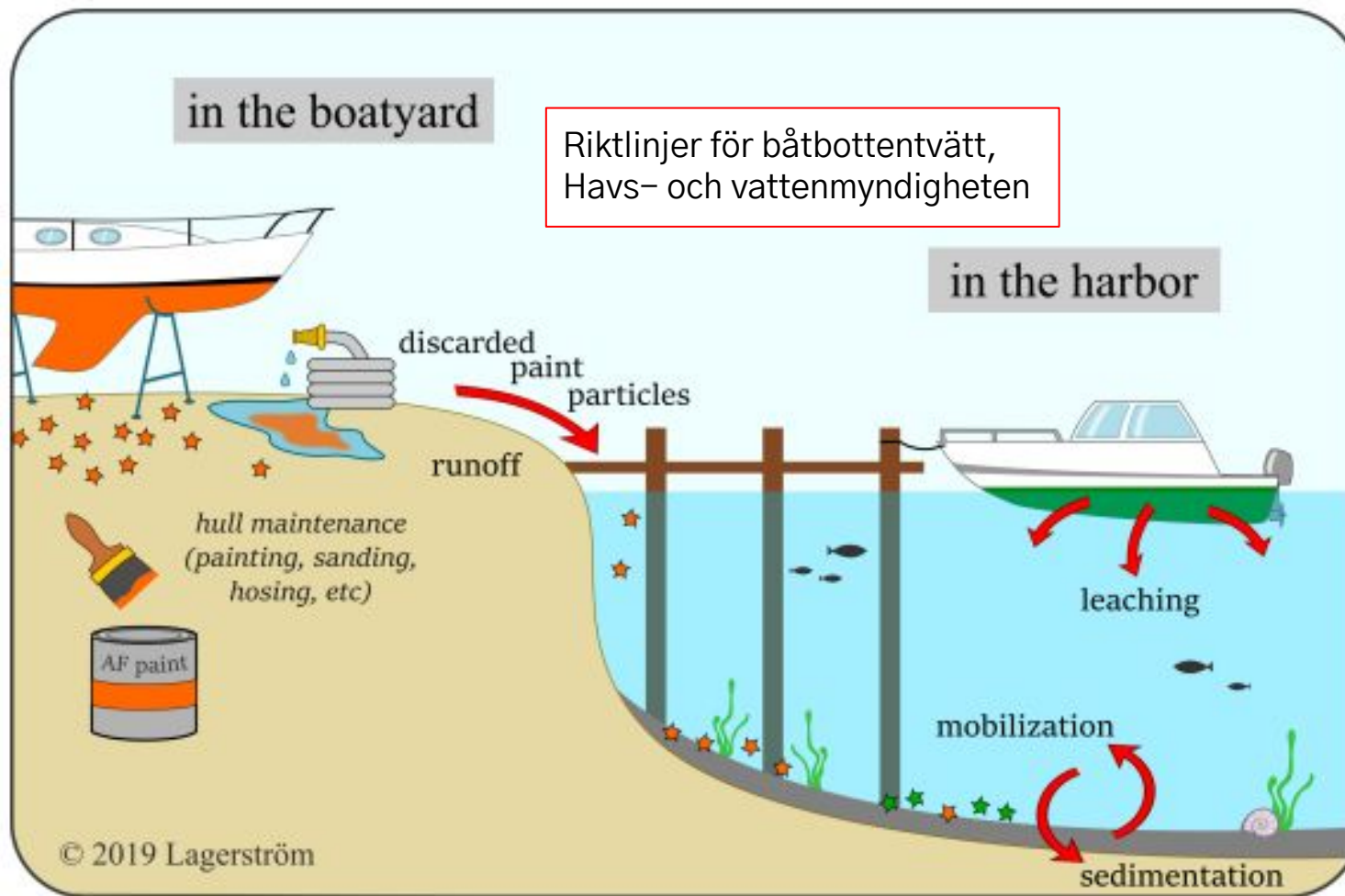
Svenska Båtunionen

Vad ligger i pipe?

- Åtgärdsprogram för havsmiljön (2022–2027) – Skrovmålet 2.0
- Översyn av riktlinjerna för “Båtbottentvättning av fritidsbåtar” (HaV, 2023?)
- Harmonisering av XRF-mätningar (Chalmers, klar vår 2023)
- Sweboat rapport om efterbehandlingsåtgärder av förorenade båtuppställningsplatser (december 2022)
- Mottagningsdirektivet och uppdaterade krav på avfallshanteringsplaner (remiss januari 2023)
- Skrotbåtar (HaV, kartläggning klar sept 2023, slutrapport 2025)

Behov av samsyn efterfrågas!

Båtbottenfärger,
Kemikalieinspektionen

Riktlinjer för båtbottentvätt,
Havs- och vattenmyndigheten

Riktvärden för förorenad
mark, Naturvårdsverket

Miljö kvalitetsnormer för
koppar och zink i vatten
och sediment, HaV/EU

Gränsvärden för TBT i
sediment, HaV/EU

Svenska Båtunionen

XRF eller skrappprov?

- Lämpar sig olika bra beroende på situation
- Inte direkt jämförbara
- Metodernas tillförlitlighet
- Bästa tillgängliga teknik
- Utveckling pågår

Ett medskick från mig..

..lås inte in er till att enbart godkänna enbart en metod

Intygsmall *Ren båtbottnen*

- XRF
- Skrapprov
- Okulär kontroll (omålad)
- Sanerad båt (dokumentation)
- Intyg på heder och samvete
- Annan dokumentation (ex från tillverkare)

Frågor?

carl.ronnow@batunionen.se

Svenska Båtunionen